

Gerçeküstü Bir Göktaşı Bilmecesi: Ateşten Kaçmak

14.11.2022 09:00 - [A. Erkan AKAY](#)

Bilimin gizemleri ve henüz bilinmemiş, bulunmamış, denenmemiş olanın cazibesi bir kısım genç okurun en büyük itkilerindedir. Çocukluğumda bu itkiyle başladığım birçok kitaptan öğrendiklerimi arkadaşlarıma ve büyüklerime heyecanla anlattığımı hatırlıyorum. Bu tür kitaplar analitik düşünmeye yetenekli çocuklara farklı bakış açıları kazandırır. Onların düşüncelerine yeni temeller sunar, yeni yollar açar. Önümüzdeki günlerde yerli örneklerini de inceleyeceğimiz türde önemli eserler veren yazarlardan biri Vladimir Tumanov ve bugün onun "Ateşten Kaçmak" isimli eserini inceliyoruz.

Tumanov'un bu hikâyesindeki kahramanları dünyaya yaklaşan bir göktaşını engellemek için astronomik bilmeceler çözmek zorunda kalan üç genç; Mariana, Chris ve Francis. Onlar "**Gizemli Haritalar**" dizisinin ilk iki kitabında (Haritada Kaybolmak-Suda Kaybolmak) coğrafya ve küresel ısınma bilmeceleriyle baş etmeye çalışmışlar. "Ateşten Kaçmak" dizinin son kitabı. Yazar Vladimir Tumanov, bu diziden önce de "Kraliçeyi Kurtarmak" isimli romanında matematik bilmeceleriyle bezeli bir macera sunmuş okurlarına (2004) ve büyük yankı uyandırmış. 18 yılda 165 baskı sanırım sizin için de yeterince büyük bir yankıdır. Bilimsel bilmeceler üzerinden tasarladığı gerçeküstü hikâyelerle macera ve bilim seven okurlara hitap eden yazar ve eseri hakkında okumamızdan bazı ipuçlarını sizlerle paylaşayım.

Bir Amerikan-Rus Ortak Yapımı

Öncelikle, genç yaşta batı akademisine dahil olan Rus yazar Tumanov'un kitabında hem Rus edebiyatından hem de Amerikan ağırlıklı batı edebiyatından karakteristik izler bulduğumuzu söyleyebilirim. Olağan anlarda dahi oldukça detaylı denebilecek tasvirler, tasvir edilen çevrenin kahramanların üzerine çöken etkisi, karakterler arasındaki etkileşimi ağırlayan tahliller sanki klasik Rus edebiyatı metinlerinin çocuk edebiyatına aksi kıvamında bir metin ortaya çıkarmış. Bu akislerin uzadığı bölümlerde metnin diğer ayağında akıcılık biraz aksıyor. Ama kısmî kopuşlara rağmen hikâye o diğer ayakta; yani Amerikanvari macera akışında da tutunmaya çalışıyor. Sabırlı ve ağırbaşlı okurların baş edebileceği, serinin ilk kitaplarını aşır gelenler için sorun teşkil

etmeyeceğini düşündüğüm bir ikilem bu. Yazarın Rus yanının ağır bastığını hissettiren bölümler Amerikalıların göçmen olduğu, hatta gittikleri yerlerde çıkardıkları sorunlarla kendilerinden bezdiren göçmenler oldukları bir dünyaya dair tahayyüller içeriyor.

Maceranın izleğinden de biraz bahsedelim ki meraklı okurun aklına bir şevk tohumu atmış olalım. Kaşınırcasına Bay Chagrin'in "**Hobi ve Tuhaflık Çeşitleri Dükkanı**"na yollarını düşüren kafadarlarımız sanki hiç macera içine düşmek istemezlermiş gibi ortalığı karıştırırlarken aradıkları belayı buluyorlar ve onları bekleyen bilmece rulosunun mührünü -tabii ki yanlışlıkla- kırıyorlar. O andan itibaren bilmecenin dünyasına çekilen üçlü, Amerika Birleşik Devletlerine düşmek üzere dünyaya yaklaşan bir göktaşından kurtulmak için yedi soruluk bilmeceyi çözmek zorunda kalıyor. Ama oturdukları yerden değil elbette. Vakit kaybetmeden başlayan tahliye operasyonunun içinde oradan oraya savrulurken ve üstüne üstlük her hikâyede bulunması gereken kötülük âbidelerinden bir âbide olan Blaze serserisiyle ve onun kirli çetesiyle cedelleşirken. Büyük bir gemi ve Avustralya kıtasına kadar uzanan bir yolculuk söz konusu. Yazarımız kahramanları garip durumlara savuruyor, sizler de hem okuyor hem yaşıyorsunuz.

Bilmece Örgüsü Yeterli mi?

"Ateşten Kaçmak" bilmeceler üzerinden tasarlanan gerçeküstü bir hikâye omurgasına sahip. Ancak çözümleri güneş sistemi içinde kalan bilmeceleriyle okurunu pek zorlamıyor. Bilmeceler hikâyede verilen bilgiler olmaksızın da göğre meraklı çoğu okurun çözebileceği cinsten. Bu tür hikayeleri okuduğum yaşlarda TÜBİTAK'ın gökbilim kasetlerini kulağıma takıp yüzlerce yıldız tespit edebildiğim gece gözlemleri yapıyordum. Otuz yıl önce ben o durumdaysam bugün o yaşta olan gök aşkını okurların çok daha fazlasını keşfedebileceğini sanıyorum. İlaveten, bilmecelerle göktaşının seyri arasındaki bağın gerçeküstü olması da gizem unsurunu biraz zayıflatmış. İlk iki kitabı okusaydım belki üçüncü kitabın zorlama bir devam kitabı olup olmadığına karar verebilirdim. Ama okumadığım için bundan emin olamıyorum. Belki onlar da aynı kıvamdadır ve okurları da bu kıvamı yeterli bulmuş, sevmiştir. Dolayısıyla ben bu öznel tespitimle kitabı gizem avcılarına değil, fantasya ve edebî dil arayanlara önereceğim. Kurgu çözerken zorlanmayı seven amansız gizem avcıları için veya araştırmacı gökbilim meraklıları için sanırım daha iyi seçenekler oldukça fazla.

Son olarak kitabın somut özelliklerini şöyle bir gözden geçirmek gerekirse; 58. ve 105. sayfalarda geçen "**strüktür**" kelimesine oldum olası, ilkin Sezai Karakoç'un bir kitabının isminde rastladığımdan beri takılmışımdır. "**Yapı**" gibi basit ve murat edilen anlamı doğrudan karşılayan bir kelime varken devasa bir heykel ya da gemiyi tanımlamak için bu sakil kelimenin kullanılmasını, bu kitap bir çocuk kitabı olmasaydı dahi gereksiz bulurdum. Bunun dışında kapaklar, dizgi, düzelti ve çeviriyle ilgili bir soruna rastlamadım. *Günüşiği* özeni devam ediyor. İç sayfalar çizim içermiyor. Kitap 18x12 cm boyutlarına, yani neredeyse bir cep telefonu boyutlarına indirilmiş. 10-13 yaş grubu için cep telefonuna çok iyi bir alternatif olabilir.

Meraklılarına keyifli okumalar dilerim.

Vladimir Tumanov

Ateşten Kaçmak

Çev.: Mine Kazmanoğlu

Günüşiği Kitaplığı

2022 Ekim

212 sayfa

Yazar: [A. Erkan AKAY](#) - Yayın Tarihi: 14.11.2022 09:00 - Güncelleme Tarihi: 14.11.2022 11:50

A Surreal Meteorite Riddle: Escaping the Fire

14.11.2022 09:00 - [A. Erkan AKAY](#)

The mysteries of science and the fascination of what is not yet known, found, or tried are among the greatest impulses of some young readers. I remember excitedly telling my friends and elders what I learned from many books that I started with this impulse in my childhood. Such books provide different perspectives to analytical thinking children. It offers new foundations for their thoughts, opens new paths. Vladimir Tumanov is one of the writers who produced important works of the kind, whose local examples we will examine in the coming days, and today we are examining his work called "Escape from the Fire".

The protagonists of this Tumanov's story are three young people who have to solve astronomical riddles in order to prevent an asteroid approaching the earth; Mariana, Chris and Francis. They tried to deal with the riddles of geography and global warming in the first two books of the **"Mysterious Maps" series (Lost on the Map-Lost in the Water)**. The last book in the "Escape from the Fire" series. Writer Vladimir Tumanov, in his novel "Saving the Queen", presented an adventure filled with mathematical riddles (2004) to its readers and caused great repercussions before this series. I think 165 prints in 18 years is a big enough echo for you too. Let me share with you some tips from our reading about the author and his work, which appeals to adventure and science-loving readers with surreal stories he designed through scientific riddles.

An American-Russian Co-production

First of all, I can say that in the book of the Russian writer Tumanov, who was included in the western academy at a young age, we find characteristic traces of both Russian literature and American-dominated western literature. The descriptions that can be said to be quite detailed even in ordinary moments, the impact of the depicted environment on the heroes, and the analyzes that wax the interaction between the characters, have revealed a text that is contrary to the children's literature of classical Russian literature texts. In the sections where these reflections are prolonged, the fluency in the other leg of the text is somewhat interrupted. But despite the partial ruptures, the story is on that other foot; in other words, it is trying to hold on to the American-

like adventure flow. This is a dilemma that patient and serious readers can deal with and that I think will not be a problem for those who have passed the first books in the series.

Let's talk a little bit about the path of the adventure so that we can plant a seed of enthusiasm in the mind of the curious reader. Itchy Mr. Chagrin's "**Hobby & Weird Variety Shop**" While our cronies are messing around as if they don't want to get into any adventure, they find the trouble they're looking for and break the seal of the puzzle roll that awaits them - by mistake, of course. From then on, drawn into the world of the riddle, the trio must solve a seven-question riddle in order to survive a meteorite approaching Earth to crash into the United States. But not from where they sit, of course. While being tossed around in the evacuation operation that started without wasting time, and on top of that, while struggling with the Blaze hoodlum and his dirty gang, who is one of the monuments of evil that should be found in every story. There is a big ship and a journey to the Australian continent. Our writer throws the heroes into strange situations, and you both read and live.

Is the Riddle of the Riddle Enough?

"Escape from the Fire" has a surreal story backbone designed around riddles. However, the solutions do not force the reader with the riddles that remain in the solar system. The riddles are the kind that most readers who are interested in the sky can solve without the information given in the story. When I was reading such stories, I was doing night observations where I could detect hundreds of stars by putting TUBITAK's astronomy tapes in my ears. If I was in that situation thirty years ago, I suspect that readers of sky love at that age today can discover much more. In addition, the surreal connection between the riddles and the course of the meteorite weakened the mystery element a little. If I had read the first two books, maybe I could decide whether the third book was a forced sequel. But I can't be sure because I haven't read it. Maybe they have the same consistency and their readers found this consistency sufficient and loved it. Therefore, with this subjective determination, I will recommend the book not to mystery hunters, but to fantasy and literary language seekers. For the relentless mystery hunter who likes to have a hard time solving fiction, or for the research astronomy buff, I think there are plenty of better options.

Finally, to review the concrete features of the book: ***I've been stuck with the word "structure"*** on pages 58 and 105 ever since I first came across it in the title of a book by Sezai Karakoç. **When there is a simple word like "construction"** that directly corresponds to the intended meaning, I would find it unnecessary to use this idyllic word to describe a gigantic statue or ship, even if this book was not a children's book. Other than that, I did not encounter any problems with covers, typesetting, proofreading and translation. *Daylight* care continues. Inside pages do not contain illustrations. The book has been reduced to 18x12 cm, almost the size of a mobile phone. It can be a very good alternative to the mobile phone for the 10-13 age group.

I wish you a pleasant reading.

Vladimir Tumanov

Escaping the Fire

Trans.: Mine Kazmanoğlu

Daylight Library

2022 October

212 pages

Author: [A. Erkan AKAY](#) - Publication Date: 14.11.2022 09:00 - Update Date: 14.11.2022 11:50